

מעשה במניפסט

[עם טיוטות, טלאים ותיקונים]

עלי אל-אזהרי, הרצל שוברט, גיורא נוימן ושמעון ביכלר

תל אביב, יוני 2025

bnarchives.net / Creative Commons (CC BY-NC-ND 4.0)

ישבנו בקפה "עבריי" בדרום תל אביב ותהינו מה יהיה עם הישראלים: האם הם יוכרחו ללמוד היסטוריה בדרך הקשה? מה, הם לא קלטו כלום מאז הכיבוש ב-67? או לפחות מאז לבנון הראשונה, השנייה? האינתיפאדה הראשונה, השנייה? לא זו אצלם משהו במרוצת "המבצעים", הפשיטות ומסעות הנקם בעזה, בלבנון ובשטחי הגדה המערבית? האם הגירוש, ההפקעות, הנישולים, ההוצאות להורג, המעצרים ההמוניים, ההפצצות והטיהורים האתניים לא עוררו ספק כלשהו בקרב המוני הצדיקים?

"מוכרחים לכתוב משהו שיטלטל את הציונים הארורים האלה," אמר בזעם הרצל (כשמו ההיפך הוא). "הם חושבים שהכיבושים והג'ינוסייד מחזקים אותם ומחסנים מפני מפולת? שהגזענות הציונית המתוגברת בתוספים של תורת הגזע הרבנית תמנע מהם את קיצם? מוכרחים להגיב על המתרחש. לכתוב משהו. לא משהו בנאלי אלא חד וחרף שיזהיר את העיוורים האלה."

"כן, בסדר," הפטיר שמעון, "הבנו שזאת עכשיו מחלה אופנתית בעולם, להפעיל מיליציות ושכירי חרב, לרצוח ולגרש המוני פליטים מפה לשם. הבנו שהמדינות הלאומיות משתנות והופכות למדינות אוליגרכיות הנשלטות בידי כנופיות בריונים בחסות התאגידים הגדולים. תפסנו שההמונים רצים אחרי דגלי הגזע והעריצות לאחר שהשתילו להם מנה גדושה של זבל כנסייתי-גזעי. אז מה אתה מציע שנאמר?"

"אולי זה הזמן לומר להם," הירהר גיורא בקול, "שמתקרב קיצו של המשטר שלהם. שהטירוף שאחז בהם בשנים האחרונות הוא סימן מקדים למותו של הפרויקט הציוני

והמדינה שלו. כדאי לומר להם שאימפריות, חזקות ואכזריות ככל שיהיו, לא רק נולדות אלא בסוף גם מתות."

"אבל את זאת אני אומר לכם כבר שנה שלמה, ולמעשה מאז נובמבר 2023, "הזדעק עלי, "חבל שרק עכשיו אתם מתחילים להבין כמה חשוב שנפרסם משהו כתוב, עקרוני וממבט היסטורי."

וכך ישבנו לכתוב. חשבנו על המודל פורץ הדרך, הקצר והמבריק של הנגבי-מחובר-צבר מאוגוסט 67, שהתפרסם בשיא האופוריה של הכיבושים הטריים. אבל יצא לנו משהו ארוך ומורכב ששיקף את המציאות העקמומית השוררת בישראל ואת העגמומיות של הלך רוחנו (המילים המודגשות – שנויות במחלוקת; בסוגריים מרובעים – ההצעות במקומן):

ישראל קורסת. כך נראים פרפורי גסיסה

- מדינת ישראל נולדה אחרי חורבן העם היהודי באירופה ועקירתו.
- התחילה את דרכה בנישול ועקירת העם הפלסטיני בנכבה.
- מסיימת את דרכה בחורבן, טיהור אתני ופשעים נגד האנושות בעזה, זוממת להמשיך זאת גם בגדה, ומכתימה כל ישראלי בכתם הג'נוסייד.
- אחרי מותה יישארו בארץ שני עמים, העם הפלסטיני אותו ניסתה למחוק והעם הישראלי דובר העברית אותו יצרה.
- בתוך הטירוף הרצחני השוטף את ישראל בזמן פרפורי הגסיסה [קריסתה] אנחנו אומרים [מזהירים]: אחרי קבורת הפרויקט הציוני ומשטר תורת הגזע הרבנית [העליונות היהודית] יוכל העם הישראלי להמשיך להתקיים רק אם ילמד - מהר ככל האפשר - לכבד את העם השני כשווה לו בזכויותיו, ובראשן הזכות לחיות בארצו. זה הסיכוי היחיד שלו, אין אחר.

בתוך כמה ימים נפגשנו שוב בקפה, כדי לסכם את המחשבות והתיקונים המוצעים.

לעלי הפריע הביטוי "משטר תורת הגזע הרבנית". שהרי הציונות היא שהקימה את המשטר הגזעני והרבנות לא הייתה אלא אחד הכלים בידה, טען. לדבריו הקורא עלול להבין שאנחנו תוקפים את נאמני יהוה בלבד ופוטרים מאשמת הגזענות את הציונים החילוניים-כביכול. הרצל הצטרף לדעתו ושניהם הציעו לנקוט בביטוי "עליונות יהודית", המקובל בחוגים הלא-ציוניים, ולא להסתבך בביטויים מדויקים אקדמית אולם בלתי מובנים לרוב הישראלים.

"אבל עצם ההגדרה 'מדינה יהודית' (למשל בהצהרת העצמאות) מבוססת על הנחות היסוד של ההלכה הרבנית הגזענית, "טענו גיורא ושמשון. "בלעדי הנחות ועקרונות הגזע העליון של הכנסייה הרבנית לא היה קיום לביטוי 'מדינה יהודית' על פי המתכונת הציונית."

הרצל הטיל ספק בקביעה הנחרצת כי ישראל קורסת. "מי מבטיח לנו שהיא לא תמשיך להתקיים ולהזיק עוד עשרות שנים?" שאל. טוב, הסכמנו שאם נקבל את ההסתייגות נצטרך להיפטר מהמילים קריסה וגסיסה, לנסח כותרת חדשה ואולי לשנות את מבנה הטקסט. מכל מקום, העיר שמשון, כולנו יודעים ש"קריסה" כמו של ביזנץ לקחה כמאתיים שנה.

השארנו את שתי המחלוקות פתוחות עד אחרי שנשמע הערות מחברים אחרים שקיוונו כי יצטרפו ויחתמו את שמם יחד איתנו על גילוי הדעת.

הראינו את הטקסט לכמה חברים – חברי "מצפן" לשעבר, מקורבים, רדיקלים אנטי ציונים. בתוך כמה ימים, כשהצטברו התגובות, התחלנו להבין שהעגלה שוקעת. "מה החידוש בזה, למה לטרוח לכתוב את המובן מאליו?" שאלה ואלרי. גם עודד, דוד ויובל לא התלהבו. לא שהתוכן עצמו עורר בהם הסתייגות אבל הם לא מצאו טעם מיוחד בפרסומו. יוני ניצן מקנדה היה יותר ספציפי: מדוע אנו בטוחים שהחברה הישראלית מצויה בפרפורי גסיסה? הרי מלבד המחאות על הפקרת בני הערובה השבויים וההתנגדות לשינויים החוקתיים שיוזמת הממשלה ותלונות על "השחיתות" שלה, הסולידריות השבטית של הישראלים עדיין גבוהה יחסית לחברה הצרפתית או האמריקאית, למשל. ובכלל, דירוג האשראי של ישראל גבוה, הצפי לצמיחה חיובי, הבורסה בתל אביב רושמת עליות, איומי האינפלציה אינם חמורים יותר מבכל מקום אחר בעולם המערבי. נכון, הוסיף יוני, על פי

סופרי החצר ויצרני התקשורת, הפסיכופת מקיסריה התנגש במטורלל ממאר-א-לאגו, אבל שניהם כבר הרגילו את הצופים לתעלולי ראוה ולהתכתשויות סרק עם כל הדמויות התקשורתיות בעולם.

אהוד היה יותר נחרץ, והביע התנגדות לעצם הניסיון הדון קישוטי להוסיף עוד צרור מילים לאשפה הדיגיטלית. "אני לא רוצה להיכנס לדיון על התוכן. כבר כמה חודשים אני מרגיש שזה לא הזמן לדיבורים אלא למעשים שישקפו את חומרת המצב," כתב לנו. כדוגמה ציין את הרצל וחבריו, אותם הוא מעריך על התמדתם לצאת מדי שבוע להגן על קהילות פלסטיניות מותקפות בגדה המערבית. לפעילות כזאת הוא קורא "תעמולה במעשים" המתאימה לחומרת המצב בגדה. אבל בפירוש לא לגודל האסון בעזה. "האם השקענו אחוז אחד מהזמן שהשקענו במחשבה מה נגיד – במחשבה מה צריך לעשות בזמנים כאלה?" שאל אהוד, "האם חשבנו בכלל אם יש לנו אפשרות להציל חיי ילד אחד בעזה, ואם כן – איך?"

על עצמו הוא העיד כי הפסיק להשתתף בהפגנות "רועשות" מתוך תחושה שהן משדרות אווירה וסיסמאות מיושנות שאינן מתעדכנות ואינן מתאימות למצב, ומצטרף רק להפגנות "אילמות" – מיצג תמונות הילדים שנהרגו בעזה או מיצג הסירים הריקים נגד ההרעבה.

אכן, מילים קשות ומרפות ידיים. קשה להתווכח איתן. המעשה הפוליטי המשמעותי והרדיקלי ביותר בימים אלה הוא של הפעילים הנוסעים לגדה כדי להגן בגופם על פלסטינים מול ההתקפות הגוברות והולכות של המתנחלים, הפולשים היהודיים, החיילים, השוטרים השלטון והגייסות של מיליציות הפרייקורפס המסובסדות. לאלה יש משמעות. לפחות משמעות סימלית. לפחות ביחס למתרחש בגדה. לא לפרץ מילים שמבזיק ונעלם בנבכי התקשורת.

נפגשנו שוב בקפה, לסכם מה שמענו. התגובות נחתו עלינו כמו מקלחת קרה. היה ברור שהן משקפות את קוצר ידה של הלשון שלנו להתאים עצמה לממשות המפותלת.

למרבה האירוניה, דווקא באותו השבוע שבו ליקטנו את התגובות הצוננות מהחברים חלה איזו תזוזה קלה בשיח הישראלי הכללי. חידוש הטבח היומיומי ברצועת עזה אחרי מספר שבועות של הפוגה, ובמיוחד הריגתם של תשעת ילדי זוג הרופאים חמדי ואלאא אל-נג'אר

בביתם בחאן יונס, עורר זעם בינלאומי גובר שגרם אפילו לתקשורת המיין-סטרים, האדישה בדרך כלל לטרגדיה הפלסטינית, לדווח על הקורבנות. הוויכוח על ההגדרה "ג'נוסייד" חזר לשיח אחרי כמעט שנה שנדחק ממנו, ומעל הכול – האליטה הישנה חרגה מעט מהטון הרגיל שלה: חבורה יוקרתית של כמאה בכירים לשעבר באקדמיה ובעולם המשפט פרסמה עצומה שקבעה כי ישראל מבצעת פשעים נגד האנושות וקראה למשרתים בצבא לסרב לפקודות בלתי חוקיות.

אבל במועדון הקטן שלנו הרגשנו אובדי עצות. אבי, שהזדמן לפגישה, השקיף בעין מפוכחת על הטקסט המטולא ושאל: "מה מטרת המניפסט? ומי הקהל שאמור לקרוא אותו?" לדעתו, אין טעם להצטמצם בשמאל האנטי-ציוני המשוכנע ממילא, שהרי הטקסט לא מוסיף לו כלום. אם כבר, יש לכתוב לקהל שוחר החטופים ומתעב המלחמה, בקיצור – לקפלניסטים. לכן יש לנסח משהו אחר לגמרי. משהו תחת הכותרת:

אין טיהורים חינם

ובאנגלית:

There Is No Free Cleansing

- **מאז תחילת דרכה, הציונות ומדינת ישראל העלתה בהתמדה את דרגת הפשעים נגד האנושות שהיא מבצעת.**
- **הטיהור האתני שישראל מנהלת היום מכתים את היהודים כולם, בישראל ובעולם.**
- **ישראל הוקמה לכאורה כדי להוות מקלט ליהודים, אולם הפכה בהדרגה למקום מסוכן ליהודים, והיא הולכת ומסכנת את כלל היהודים בעולם.**

הבטנו בנייר, החלפנו מבטים נבוכים והירהרנו בעוגמה: כשיצאנו לדרך, התכוונו לגנות את רצח העם הפלסטיני, לפקוח את עיני הישראלים-העברים (העיוורים) ולהזכיר להם כי אינם גזע עליון, אף כי הרגילו אותם לחשוב כך. רצינו לנער אותם מן המדינה הציונית

המטילה עליהם את קללת הכנסייה הרבנית, הדוחפת אותם בכל האמצעים שברשותה אל תורות הגזע, אל האנטי-נאורות, אל הזהותנות המרעילה. "ועם מה נשארנו בסוף הדרך," שאל גיורא בפלצות, "עם דאגה ליהודי העולם? זו תהיה תרומתנו המקורית לשיח הפוליטי בזמן הקטסטרופה הפלסטינית?"

חילצנו עצמנו מן הכיסאות בקפה. ניערנו את הפירורים והשלכנו את הדפים המקושקשים. נסענו הביתה בשקיעה. הצצנו לאחור וראינו שלא נותר הרבה מן הדג שנגרר אחרי הסירה. בקושי כמה עצמות שוקעות.